

1. Voorwoord en kerngegevens

1.1 Voorwoord

Omschrijving (toelichting)

In deze jaarstukken leggen we verantwoording af over 2023. Ze zijn het sluitstuk van de P&C- cyclus. We ronden daarmee het 1^e jaar van deze coalitieperiode af.

Bij het schrijven van deze inleiding kijken we terug naar de programmabegroting en gewijzigde programmabegroting van 2023. Wat hebben we beloofd en hoe hebben we dat waar gemaakt?

“Een gezonde financiële basis in onzekere tijden”

Dat schreven we eind 2022. En we kregen gelijk. Zelf kozen we voor het maken van behoedzame financiële keuzes en terughoudend om te gaan met nieuwe plannen. We hebben over 2023 een positief financieel resultaat van € 5.019.000. Dit resultaat voegen we toe aan onze reserves want de inkomsten vanuit het Rijk op langere termijn zijn nog altijd erg onzeker.

Het resultaat 2023 is € 3,2 mln. hoger dan wij bij de Najaarsnota hebben aangegeven. In de Najaarsnota 2023 is geanticipeerd op het rekeningresultaat door financiële verwerking van de actualisatie sociaal domein en een realistische planning van de investeringen. Bij de Najaarsnota zagen we een aantal financiële meevallers al wel aankomen maar konden deze nog niet concreet becijferen. Deze PM-posten zijn nu in het rekeningresultaat meegenomen. Daarnaast komen incidentele middelen vanuit het Rijk vaak laat beschikbaar (decembercirculaire) waardoor we deze niet meer in het lopende jaar kunnen besteden.

Verderop in de jaarstukken (paragraaf 4.4) kunt u lezen waar en hoe we het positieve resultaat precies behaalden. Maar eerst nemen we u graag mee in enkele van onze prestaties.

In 2023 hadden we onzekere financiële tijden. Allemaal hebben we de inflatie gemerkt. Boodschappen die duurder werden, brandstofprijzen die de pan uit stegen. Met alle gevolgen van dien. De gemeente ondersteunde de inwoners waar mogelijk. Bijvoorbeeld via het sociaal plein. En ook door het armoedebeleid te herzien. Het nieuwe beleid sluit beter aan bij de behoeften van kwetsbare inwoners.

Ook de gemeentelijke organisatie en daarmee de voortgang op projecten en opgaves stond onder druk. De arbeidsmarkt was in 2023 krap en de opgaves werden complexer en groter. We moeten meer moeite doen om onze vacatures in te vullen en we doen ons best om gekwalificeerde medewerkers te behouden.

In 2040 bruist Oldenzaal van leven, dankzij de visie en inzet van onze inwoners en partners

Het maken van onze toekomstvisie begon allemaal met het boeiende theatercollege 'Toekomst denken, hoe doe je dat?' in De Bond. Daar werden inwoners uitgenodigd om hun ideeën voor Oldenzaal in 2040 te delen. Met enthousiasme werden enquêtes ingevuld, online of op kaarten die verspreid waren in de bibliotheek, het stadhuis en bij Willemien. Voor de meeste doelgroepen organiseerden we 1 of meer bijeenkomsten, gesprekken of activiteiten. Eind 2023 begon de volgende fase namelijk het ordenen en verrijken van de resultaten die we opgehaald hebben.

De kracht van Oldenzaal lag in haar samenwerking en in verbinding

Een samenleving waarin alle inwoners van Oldenzaal in staat zijn om zichzelf te redden, gezond te blijven en zich veilig en verbonden te voelen. De gemeente bestaat voor haar inwoners. Lokale opgaven staat centraal. We vertaalden de impact die we willen bereiken - een krachtige samenleving - naar concrete activiteiten en voorzieningen. Zo konden we gerichte keuzes maken bij de inzet van voorzieningen en het gesprek aangaan met onze (strategische) partners. We hebben ons meer gericht op het voorkomen van problemen in plaats van ze op te lossen nadat ze zijn ontstaan.

In het Gezond Actief Leven Akkoord legden we een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis vast. We stelden een lokaal plan van aanpak op tot en met 2026, met als doel om te anticiperen op de groeiende zorgvraag. Zo bieden we passende interventies om de kwaliteit, toegankelijkheid en duurzaamheid van ons zorgstelsel te waarborgen.

Binnen de Lokale Educatieve Agenda maakten we afspraken met het onderwijs en de kinderopvang. Deze afspraken dragen bij aan het bevorderen van kansrijk opgroeien en gelijke kansen in het onderwijs. Hiermee dragen we bij aan de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren in Oldenzaal.

Op het gebied van wonen werd gewerkt aan diverse woonprojecten

Waaronder de afronding van de eerste fase van Stakenbeek en de start van nieuwe projecten zoals Gravenbeek en Langestraat. Samen met partners werd ook het woonwagenebeleid vastgesteld, in nauwe samenwerking met de doelgroep. En natuurlijk werkten we aan de Woonagenda Oldenzaal en de huisvesting van 1- & 2 persoons huishoudens.

Meer bezoekers aan de binnenstad en een subsidie impuls winkelgebieden

Het aantal bezoekers van de binnenstad nam weer toe. Ook nam de leegstand substantieel af. Dit blijkt uit de binnenstad monitor. Daarnaast zetten we volop in op een sterkere samenwerking binnen de Stadsnoabers. Dit leidde tot een heldere samenwerkingsstructuur en eensgezindheid op de prioriteiten. We realiseerden o.a. 10 shop en go parkeerplaatsen en vormden voor diverse acties werkgroepen. Met succes dienden we een aanvraag impuls winkelgebieden in.

Cultuur bloeide op ...

...met verschillende maatschappelijk-culturele programma's zoals Actief na school, Studio 15, Twents Zilver en BoesCool55+ die culturele activiteiten toegankelijk maken voor een breed publiek. Daarnaast zijn ze onderdeel van onze lokale inzet op (mentale) gezondheid en preventie.

De opening van de musea De Pelgrim en het Hanzehuis gaven een impuls aan toerisme en educatie in de stad. De Pelgrim heeft onderdak in het Michgoriushuis. Het Hanzehuis zit in het Koetshuis van het Palthe Huis. Hiermee werd het project 'digitale Hanzestad' afgerond.

We zijn eind 2023 gestart met de revitalisatie van sportcentrum Vondersweijde

De werkzaamheden en financiën verlopen volgens de planning. In het recreatiebad staat geen water en de temperatuur van het wedstrijdbad is 2 graden geplust. Het zwembad kan op deze manier zo lang mogelijk worden gebruikt, onder meer voor zwembles. De buurt en medewerkers van Sport Oldenzaal worden goed op de hoogte gehouden over de werkzaamheden.

Samenwerking binnen sportpark Het Weschterik

Voetbalvereniging Oldenzaal had op sportpark De Thij geen gezonde toekomst zonder jeugdafdeling en prestatievoetbal bij de senioren. In de zomerstop van 2023 is V.V. Oldenzaal daarom verhuisd naar sportpark Het Weschterik, waar het nu de velden, kleedkamers en andere voorzieningen deelt met voetbalclub Z.V.V. De Esch. Door de inzet van veel vrijwilligers van beide verenigingen is de overgang soepel verlopen.

Eerste resultaten zichtbaar in uitvoering van Integraal Onderwijshuisvestingsplan

Het Blikpunt werd in september officieel geopend. Vanaf dit schooljaar gebruikt basisschool De Zevenster het gebouw. Ook werkten we aan de voorbereiding van de vernieuwbouw van de Franciscusschool. De plannen sluiten goed aan bij de ambities op het gebied van duurzaam en goed onderwijs. Zo wordt de levensduur van dit unieke en karakteristieke gebouw met 40 jaar verlengd.

Het klimaatakkoord was leidend in ons handelen

In 2023 waren er veel ontwikkelingen binnen het thema klimaatakkoord en die zijn niet allemaal positief.

- Het elektriciteitsnetwerk is dit jaar overbelast geraakt (netcongestie) en de verwachting is dat dit in ieder geval tot en met 2028 de uitbreiding van bestaande en vestiging van nieuwe bedrijven zal belemmeren.
- De afstemming binnen de Regionale Energie Strategie (RES) Twente staat onder druk vanwege aanscherping van beleid op de vergunbaarheid van zon- en windprojecten. Wij zijn met verschillende stakeholders in gesprek om samen te komen tot programmeringsafspraken met de Provincie voor wind en met de netbeheerders de haalbaarheid van lokale energie hubs te onderzoeken.
- Gelukkig is de ambtelijke bezetting op dit thema eind 2023 weer voldoende zodat we (weliswaar met wat vertraging) alle geplande activiteiten kunnen uitvoeren.
 - Het zonneveldenbeleid is vastgesteld,
 - de basis om de verplichte CO₂-footprint te kunnen bepalen voor onze eigen organisatie is er,
 - de bestuursovereenkomst voor een toekomstbestendige organisatie van Energie van NOT is voorbereid en in de wijk de Thij pakt de Stichting Energie het verduurzamen van de wijk op.
 - Voor de ontwikkeling van een visie op circulaire economie zijn we vergevorderd om een Twentse visie vast te stellen. Deze wordt daarna doorontwikkeld voor Oldenzaal.

Betrouwbare overheid door goede dienstverlening

We schreven in de begroting: “We zien dat landelijk het vertrouwen in de overheid daalt. Wij willen een betrouwbare lokale overheid zijn.” Daarom zijn we in de afgelopen jaren druk bezig geweest met de uitbreiding en verbetering van onze digitale dienstverlening. In 2023 keken we opnieuw naar ontwikkelingen waarmee we onze digitale dienstverlening verder kunnen verbeteren. Daarnaast bleven we bereikbaar voor de dienstverlening op locatie. De inwoner kon zo zelf de afweging maken of ze voor digitale dienstverlening of een afspraak op het stadhuis koos. We verwijzen inwoners voor hulp met online aanvragen door naar het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Deze is ondergebracht in de bibliotheek. Een betrouwbare gemeente is een gemeente die zegt wat ze doet en doet wat ze zegt. En waar inwoners op integrale wijze van een antwoord worden voorzien.

In het afgelopen jaar hebben we ons ingezet om delen van het raadsprogramma ‘samen vooruit, vooral nu’ te realiseren. Samen bouwen we verder aan de stad waar wij allemaal ontzettend trots op zijn. Oldenzaal, de leukste gemeente van Nederland.

Resultaat in één oogopslag

Hieronder wordt per programma het begrote saldo van baten en lasten vergeleken met het gerealiseerde saldo. De toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves zijn onderaan in 1 regel opgenomen.

Programma (bedragen * € 1.000)		Begroting Primitief		Begroting na wijziging		Jaarrekening		Vershil	
1.	Dienstverlening en veiligheid	5.232	N	5.134	N	4.963	N	171	V
2.	Bereikbaarheid en openbare ruimte	5.431	N	4.739	N	5.057	N	318	N
3.	Stedelijke en economische ontwikkeling	4.248	N	3.899	N	2.239	N	1.660	V
4.	Cultuur, sport en ontspanning	5.238	N	6.403	N	6.101	N	302	V
5.	Maatschappelijke ondersteuning	43.176	N	46.559	N	46.343	N	216	V
6.	Financiële algemene dekkingsmiddelen	64.807	V	66.358	V	67.246	V	888	V
	Totaal saldo van lasten en baten	1.482	V	376	N	2.543	V	2.919	V
	Mutaties reserves	1.783	V	2.167	V	2.476	V	309	V
	Resultaat	3.265	V	1.791	V	5.019	V	3.228	V

V= Voordeel, N= Nadeel

Een uitgebreide financiële analyse per programma is opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening. Deze is te vinden in paragraaf 4.4.

Voorstel bestemming resultaat

De raad wordt voorgesteld om een deel van het positieve jaarrekeningresultaat van € 5.019.000 te bestemmen voor 3 specifieke doelen.

1. Grondexploitatie € 824.000 : Resultaatbestemming (her)ontwikkeling en herstructurering tot woningbouwlocaties

Met woningbouwversnelling als speerpunt en de ambities uit het raadsprogramma zetten we in op een (t)huis voor iedereen en het vergroten van de aantrekkelijkheid van Oldenzaal door stedelijke (her)ontwikkeling. De gemeente startte een aantal binnenstedelijke herontwikkelingslocaties op (denk daarbij aan de Reigerstraat, J.W.F. van Hartenstraat en J.H. Molkenboerstraat) en vestigde een voorkeursrecht op het bedrijventerrein en de omgeving grenzend aan Zuid Berghuizen, gelegen tussen de Lossersestraat, Oude Lossersestraat en Enschedesestraat. Dit soort locaties zijn in principe verliesgevend. Ambities zoals sociale woningbouw maken dat tekorten verder oplopen. De ontwikkeling van dit soort verliesgevende grondexploitaties mag worden opgepakt wanneer tekorten zijn afgedekt. Vaak is inzet van provinciale of rijkssubsidies mogelijk maar moet daar ook een gemeentelijke bijdrage tegenover staan.

Om die reden wordt voorgesteld het resultaat van het grondbedrijf (€ 824.000) te bestemmen voor (Her)ontwikkeling en herstructurering tot woningbouw en de gelden te reserveren binnen de strategische reserve van het grondbedrijf. Deze reserve kan de raad aanwenden wanneer verliesgevende grondexploitaties worden geopend dan wel wanneer besloten wordt over te gaan tot verwerving van een herontwikkelings- of herstructureringslocatie voor woningbouw voor het afdekken van het verschil tussen aankoop en waarde huidige functie (bestemming).

2. Opvang Oekraïners

De ontvangen rijksmiddelen zijn in 2023 niet volledig besteed. Bij resultaatbestemming zal voorgesteld worden om € 444.000 in de daarvoor bestemde reserve te storten waarbij we de raad tevens vragen de reserve opvang Oekraïners qua bestemming te verbreden naar reserve opvang vluchtelingen.

3. Vrijval Regeling reductie energiegebruik woningen

Van het Rijk hebben we een specifieke uitkering ontvangen voor de regeling reductie energiegebruik woningen. De niet bestede middelen van € 416.000 hoeven we niet terug te betalen. Deze vrijval is via een correctie op de beginbalans toegevoegd aan de algemene reserve. Voorgesteld wordt dit voordeel alsnog vanuit de algemene reserve (niet via de resultaatbestemming 2023) te storten in de reserve duurzaamheid.

1.2 Kerngegevens

1.2.1 Sociale structuur

Sociale structuur Omschrijving (toelichting)

	Per 1 januari 2022	Per 1 januari 2023	Per 31 december 2023
Aantal inwoners, waarvan:	31.745	31.931	31.795
Jonger dan 18 jaar	6.041	5.978	5.839
Ouder dan 17 maar jonger dan 65 jaar	18.021	18.113	18.039
Ouder dan 64 jaar maar jonger dan 75 jaar	4.165	4.115	4.040
Ouder dan 74 maar jonger dan 85 jaar	2.654	2.834	2.947
Ouder dan 85 jaar	864	891	930
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden:	443	447	416
Waarvan:			
WWB	417	424	396
IOAW	21	18	15
IOAZ	5	5	5
Aantal Wsw-werknemers in sociale werkgemeenschappen	234	227	210

1.2.2 Fysieke structuur

Fysieke structuur Omschrijving (toelichting)

	Per 1 januari 2022	Per 1 januari 2023	Per 31 december 2023
Oppervlakte gemeente:	2.195 ha	2.195 ha	2.195 ha
land	2.155 ha	2.155 ha	2.155 ha

binnenwater (opp. vijvers en waterlopen)	40 ha	40 ha	40 ha
historische stadskern	8 ha	8 ha	8 ha
Aantal woonruimten, waarvan:	14.589	14.717	14.826
recreatiewoningen	55	55	55
Lengte van wegen:			
30 km wegen	107 km	107 km	107 km
50 km wegen	48 km	48 km	48 km
gebiedsontsluitingswegen 80 km, (in beheer bij Provincie)	12,7 km	12,7 km	12,7 km
120 km wegen (in beheer bij Rijk)	8,2 km	8,2 km	8,2 km
Vrij liggende fiets- en wandelpaden	45 km	45 km	45 km
Spoorlijn in m1 (enkele baan)	4,2 km	4,2 km	4,2 km
Oppervlakte industrieterrein	270 ha	270 ha	270 ha
Aantal ha openbaar groen	244 ha	244 ha	244 ha
waarvan waterhuishouding	24 ha	24 ha	24 ha